

## „EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloge naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične tevilke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 820.

# Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

## Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12

## Naše obletnice.

### Pred 55 leti in sedaj!

V to, da pridemo do zanesljive sodbe, da-li nam je kaka stvar, katero smo uživali, koristna ali škodljiva, je menda najbližja in najsmrtejsja ta pot, da si ogledamo stanje, v katerem se nahajamo po uživanju.

Avstrija je že več desetletij konstitucionalna država. Precej dolgo je torej že, odkar je narodom te države na razpolago parlamentarna tribina. Koliko koristi je prinesla nam Jugoslovanom? Kakov ugled uživamo danes: po tolikih letih borbe na parlamentarni tribini? Je-li danes, v kolikor je to zavisno od rezultatov parlamentarnega življenja, naš narodni obstanek zavarovan? Kakov respekt uživamo mi danes pri glavnih faktorjih ustavnega življenja, katerih ne treba niti da imenujemo?!

Trpka čustva obhajajo človeka... Prav a propos nam je doposlal včeraj neki župnik iz Istre ta-le proglas:

»Poklic

hrabrim prebivavcem Istrijskoga okrožja v brambo svoje domačije.

Verli i junaški Istrijani!

Vaša zvestoba in vaše pri-nagnjenj k Cesar-ski hiši, vaša ljubezen k domovini in želja obraniti tujega gospodarstva svojo deželo in stare slobodne šege, kakor so vam jih vaši stari prepu-stili, so vas pred 33 in 35 leti v orožje poklicali.

Vaša zmaga in razgon sovražnika sta bila temu slavna nasledka.

Ravno tisti banderi, ki je prisega vaših očetov za brambo svoje domovine priča bila, in ki od davnih časov krasi farno Pazinsko cerkev, ravno k tisti banderi ste sedaj poklicani, o hrabri sinovi Istrijski, de se združite v brambo svojih družin, svojega imetja in blaga, v brambo domače zemlje k slavi in sreči vaše dežele.

Serbo vam bodi, de ohranite sad 30-letnoga mira pod previdno vladjo, ki je evetiti storila vaše lepe kraje, in kakor zvesti sinovi Istrije dajte zahrmiti po svojih planavah in hribih glas k orožju na ohranjenje slobodne in drage svoje domovine.

Zjediniti se, vi ki ste s pravim duham nadahnjeni, in prisežite slovesno v obličju Božjem, da hočete zvesti biti slavi in dolžnosti, de ste gotovi življenje dati in kri preliti za dragoga našega Cesarja Ferdinanda I. in za obderžanje Njegovoga ustavnoga prestola; zjediniti se, de bodo, ako nam priloznost na sovražnika vdariti pride, tudi vaši sinovi reči zamogli, kako junaško so njihovi verli očetje domovino branili, in z miram dobrote mira si pridobiti znali.

Namemba je za sedaj presto ali dobrovoljno trumo zgol iz Istrijanov napraviti, in to pod sledečim pogodbami:

(Tusledi 12 toček, ki se tčijo: namena te čete dobrovoljcev, pravil in predpisov, veljavnih za isto, oskrbovanje, plačil, pobiljškov, obleke, oboroženja itd.)

Zadaja, 12. točka se glasi:

»12. Truma bo previdna, kolikor bolj bo mogoče iz njene lastne sredine s korporali, saržanti in oficiji, ki znajo slavjansko ali italijansko. Rado se bodejo vzeli za nižji oficirje tudi istrijski prebivavci gosposkoga staa, pokazavši se vredni za službo.«

Zaključek temu »poklicu« pa se glasi:

»To so pogodbje, o sinovi Istrije! s katerimi ste sedaj k orožju poklicani.

Stiskavni in nevarni čas terja posebno silo in posebni trud, samo tako se upati da, de si bodemo mira sadje pridobili. Bolji je orožje ob času vzeti in varovati deželne meje,

kakor na boj s protivnikom čakati v lastni zemlji, v lastni hiši.

Došel je po naznanilu vojaške oblasti v primorju 26toga dneva pretečenoga mesca vam oznanjen čas. Domovina potrebuje vašega krepkoga dlana. Čujte tedaj njeni glas, glas gosposke svoje, in svojih častivrednih duhovnih pastirjev. Združite se ino vsi zavpijte z nami:

Nej živi Ferdinand, constituci-ni Cesar, nej živi Avstrija, in živinej draga in mila domovina!

Po ukazi vojaške gosposke v primorju.

Pazin 24. Rožnika 1848.

M. Lazarich,

Reichlin,

Oberst.

Major.

Čudna čustva vzbujajo v nas ta proglas, izdan pred 55 leti!

Istrski gospod župnik nam piše ob enem: »Ravnokar mineva torej 55 let, odkar so cesarski odposlanci stopili pred istrski narod s tem pozivom. In narod se je povsod odzval poklicu, v kolikor so e. kr. oblasti to spoznale potrebno! Opozarjam na dejstvo, da je bil župnik v Lanišću, pok. č. Marčelja, kakor organizator posebne čete iz Čičev, odlikovan z zlato kolajno.

Ali glej čudo: čez 55 let prišli so poslanci istrskega naroda pred cesarska vrata prosit pomoči za kruto proganjanje brate, a našli so vrata — zaprta. Zaloputnil jim jih je pred nosom nemški minister, ki ni hotel na nikak način, da narodni poslanci vstopijo!

Morda pa ni daleč čas, ko zopet pridejo z enakim pozivom pred narodna vrata.

In tedaj naj odposlancem, ki pridejo zvati naš narod, pride v zavest, koliko žrtve za dolgo dobo si je naš narod naložil stem, da je sledil onemupozivu pred 55 leti: koliko sovraštva si je nakopal raditega in koliko proganjanja mora trpeti še danes z boka tega sovražstva od strani sodeželanov druge narodnosti! Opozarjamo tu samo na izvajanja v znameniti reviji »Nuova antologija« o dogodkih na Hrvatskem. Ta publikacija priznava, da je vse pravo na strani Hrvatov, a Italijani da jim vendar nesmejo pomagati, ker da so Hrvatje vsikdar služili sovražnikom Italije in Italijanom!

Če si torej visoko stoječi činiteљи ob-bodči resni uri, ko bodo zvali naš narod, pokličejo vse to v zavest, potem jim mora stopiti tudi pred oči v lapidarni sliki: kolik čin grde nevaležnosti so državne vlade zagrešile s tem, da so narod naš v Primorju prepuščale kruti usodi, izročivši ga na milost in nemilost ravno njim, proti katerim so ga nekda cesarski odposlanci zvali na pomoč!! In potem jim morda pride v zavest, kakov čin nevaležnosti je zagrešil dr. Koerber s tem, da je poslancem naroda zgradil pot do krone.

Ali da se povrnemo k predmetu, o katerem smo govorili uvodoma. Ako primerjamo toploto, s katero so govorili pred 55 leti našemu narodu, z odurnim načinom, kakor državni oblastneži občejujejo danes s evetom naroda, z njegovimi poslanci in zastopniki potem vidimo razliko ki nas mora užalostiti in ogorčati. In ta razlika se je razvila v dobi, ko smo imeli parlamentarno tribino!

Ali da se umejemo. Tudi mi poznamo važnost parlamentarne tribine in tudi mi želimo, da se ta ohrani. Ali ohraniti se mora, da bo služila svojemu namenu v zmislu ustavnih pravie in konstitucionalne svobode. Mi nočemo rušiti parlamentarnega principa, ali naše uverjenje je, da se morajo odpraviti

zlorabe sedanje parlamentarne tribine v Avstriji, ker le tako pridemo do tribine, kakor jo zahteva pravi parlamentarizem.

Tudi kirurški operacije so združene z velikimi bolečinami za bolnika, ali — potrebne so ker brez njih ni zdravlja. Tako kirurško operacijo mora prestati tudi avstrijska parlamentarna tribina.

Vzglejmo se na Madjarih! Oni se imajo za vse zahvaliti svoji parlamentarni tribini in zato so tudi toli ljubosumni čuvarji svoje ustave. Oni dobro znajo, da so vse njihove pridobitve in vsi njihovi vspehi, sad tistega čvrstega, odločnega in brezobzirnega nastopanja na parlamentarni tribini. To so dobro umeli vselej oni krogi, ki so hoteli zaustaviti razvijanje samostalne madjarske države in so za svoje namene hoteli rabiti ravno madjarsko parlamentarno tribino. Ali v takih hipih so vsikdar nastopali neodvisni madjarski sinovi in so brezobzirno zaustavljali delovanje tribine da so tako preprečili nasprotno nakane in ohranili tribino čisto, neoskrunjeno in samo za namene naroda.

Pa kaj bi gledali na Madjare! Saj tudi naši Nemci na Dunaju ne delajo drugače. Ko je prihajalo v prilog njihovim ciljem, so brezobzirno zaustavili parlamentarno delovanje in uprizorili brezprimerno divjo parlamentarno revolucijo ter dosegli s tem, kar so hoteli: jezikovne naredbe so odpravili siloma in Nemci so še danes gospodarji parlamentarne situacije in kruti gospodarji nad avstrijskimi nemškimi narodi!

Kako naj torej Slovani očistijo parlamentarno življenje drugače, nego da zaustavijo krivično in pogubno delovanje Nemcev in raznih avstrijskih zistemov?!

Tu ne ostaja drugega, nego radikalno sredstvo — obstrukcija, obstrukcija, obstrukcija! Le s tako kirurško operacijo — če tudi boli za hip — si narodi avstrijski zgradijo čisto parlamentarno tribino, ki bo služila njim, ne pa raznim gostom in sladkovednim ter ambicioznim državnikom za njihove nesrečne eksperimente.

## Dogodki v Srbiji.

Potovanje kralja Petra I. v Beligrad.

Včersj je posebni vlak, v katerem se vozita kralj Peter in srbsko odposlanstvo, dopel na Dunaj. Na kolodvoru zapadne železnice pričakovala ga je velika množica srbskih, hrvatskih in slovenskih visokošolcev, med katerimi je bilo tudi mnogo dam. Množica je kralja navdušeno pozdravljala. Kralja sta nagovorila beligradski župan in en visokošolec, ki je zagotavljal kralja o njihovi udanosti in je izražal željo po bratstvu vseh Slovanov, na kar se je kralj v kratkih in presrečnih besedah zahvalil.

Po odhodu kraljevega vlaka zbrali so se jugoslovanski dijaki v eni kolodvorskih dvoran, kjer sta en srbski in en hrvatski visokošolec prečitata resolucijo, ki srbski vojski izraža priznanje za njen patrijotični čin in protestira proti kakršnemu si bodi umešavanju inozemstva v srbske notranje stvari, posebno pa protestira proti lažnjivi humaniteti, s katero se ponaša inozemska časopisje. Nadalje protestira resolucija proti fantastičnim vestem, katere razširja en del evropejskega časopisja in ki hoče s takimi vestmi blatiti Srbijo. To resolucijo so prisotni srbski, slovenski in hrvatski visokošolci vsprejeli z burnim odobravanjem.

V Belemgradu so se te dni delale velike priprave za vsprejem kralja Petra Karadjordjevića; škoda, da je silen dež motil te priprave.

Kolodvor v Belemgradu je divno okrašen zelenjem in dragocenimi preprogrami. Od kolodvora do konaka pa je vse polno slavolokov, na katerih so pozdravni napisi, narodne zastave in grbi Karadjordjevićeve dinastije. — Tudi prostori v konaku so pripravljeni za vsprejem novega kralja. Iz konaka je vse odstranjeno, kar bi spominjalo na dinastijo Obrenovićev in so vsi znaki in grbi te dinastije nadomeščeni so znaki in grbi Karadjordjevićev.

Sinoči se je vreme nekoliko pobiljšalo in se je napravil poskus z električno razsvetljavo, katera je napravila krasen utis. V Belemgradu je vse polno tujcev in naroda iz vseh krajev Srbije.

Od diplomatskega kora se udeleži vsprejemaja baje samo ruski odposlanec Čarikov; vsi drugi diplomatski zastopniki s demonstrativno ne udeležje vsprejemaja. Radi tega so že odpotovali iz Beleggrada odposlanci: Francije, Nizozomske, Anglije, Turčije in Zjedinenih držav. — Srbska vlada se prav malo briga za to demonstracijo in je uverjena, da je ista le prehodnega pomena in da ne bo imela nikakega vpljiva na usodo Srbije.

Kar se tiče dvoumnega postopanja Avstrije, zatrjuje se v Srbiji, da bo od istega imela škodo le Avstrija sama, katere upliv se v Srbiji še zmanjša, Srbiji pa da je popolnoma dovolj zaščita mogočne Rusije.

Poleg Anglije začela se je sedaj zgrazati tudi — čujte in strmite! — Turčija nad dogodkom v Belemgradu. Torej morilec po poklicu, Turek in Anglež, se zgrazata nad kapljo krvi, ki se je prelila v Belemgradu. Nesramnejše hinavščine od te, si pač ni mogoče misliti, posebno pa, ako se upošteva, da Turki in Angleži koljejo nedolžne žrtve, Srbija pa se je s krvavim činom v Belemgradu le rešila — iz neznosnega stanja.

## Dogodki na Hrvatskem.

Glavna kazenska razprava radi izgrediv v Zaprješću.

Pred zagrebškim sodbenim stolom pričela je v ponedeljek glavna razprava radi izgrediv v Zaprješću, povodom katerih je bil kmet Pasarić ustreljen od orožnika Škete. Razpravi je predsedoval predsednik zagrebškega kr. sodbenega stola g. Rotter, a senat je bil sestavljen od gg. sodn. svet. Križa in Čačća in pristavov dr. Markovića in Budisavljevića. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Gjuričić, branitelji so bili dr. Marijan Derenčin, dr. Josip Frank in dr. Hinković. Obtoženih je bilo 20 kmetov, 18-letna Katia Šimunić, visokošolec Marko Leitner, krčmar Gjuro Stanišak in tekem razprave je državni pravdnik izjavil, da raztezne obtožbo tudi na župnika Penića in na načelnika gasilcev in poverjenika Frana Bedeako.

Obtožnica trdi, da so obtoženi pod vodstvom kmetov Juga in Mužara šli na kolodvor južne železnice v Zaprješću, kjer so sneli in sežgali »trobojno državno zastavo, opremljeno skupnim grbom kraljevine ogleške in kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije ter skupno krono Sv. Štefana« (t. j. madjarsko zastavo); iz razprave pa je razvidno, da ta zastava ni imela nikakega grba in je bila enostavna madjarska narodna trobojnica. Nadalje pravi obtožnica, da so obtoženci na omenjenem kolodvoru vse pobili, kakor tudi, da so nabili železniška uradnika Kleina (v uradu) in Bürgermeistera (na domu) ter tudi na stanovanjih teh dveh uradnikov napravili mnogo škode, in slednjič, da so se demonstranti zoperstavljali orožnikom in jim iztrgali enega aretiranca. Slednjič trdi obtožnica, da sta visokošolec Leitner in kmet Petreković podpihovala kmete na ustajo.

Iz razprave je razvidno, da se je o izgrediv najbolj izkazal 28 letni Štefan Uzbij.

nec. On je snel in zažgal madjarsko zastavo in vodil demonstrante na stanovanji obeh omenjenih železniških uradnikov. Ko ga je predsednik Rotter vprašal, kdo da ga je pregovoril, naj sname zastavo, izjavil je: Uzbinec, da mu je to kar samo od sebe došlo, kakor zrak.

Ko je predsednik obtoženca Mužarja vprašal, kaj se je dogodilo potem, ko je bila zastava zšgana, odgovoril je isti: »Duh zažgane zastave je odplul preko Drave«.

Vsi obtoženci, ki so bili o tem vprašani in tudi omenjena železniška uradnika sta izjavila, da na kolodvoru v Zapršiču ni bila prej še nikoli razvešana madjarska zastava, to da trdijo tudi najstarejši ljudje v Zapršiču.

Toliko železniški uradnik Bürgermeister, kolikor Klein, bila sta — kakor priči — zaslišana v nemškem jeziku, ker ne razumeta — hrvaškega jezika!! In vendar sta ta dva v službi v čisto hrvaški deželi, kjer je jedini uradni jezik — hrvaški!

Seveda je bila tudi Kleinova soproga zaslišana v nemškem jeziku. O Kleinu se je trdilo na razpravi, da je govoril zaničljivo o Hrvatih in da je rekel, da jih vse skupaj zapodi z metlo!

Ja vendar se ta nemški govoreči in madjarsko čuteči Žid ne brani hrvaškega kruha!

Razprava se je včeraj nadaljevala in so bile izprašane nekatere priče.

Priča Fran Bedenko, načelnik gasilcev, je izpovedal, da je dne 11. aprila, ob 6. uri in pol zjutraj slišal ognjegasi signal in takoj ustal in šel kakor načelnik ognjegasev na plano, da bi izvedel razlog signala. Na kolodvoru da je bilo kakih 100 ljudi, kateri so demonstrirali proti madjarskim napisom in madjarski zastavi. Orožniki da so potem navalili na demonstrante, jih nekaj pollevili in povezali, a na tako brutalen način, da je to kmete silno razjezilo in so se začeli upirati in pretiti jim s koli. Na to je orožnik Šeketa ustrelil kmeta Pasarića. Ko je priča vprašal orožnika Feketa, kdo da je ustrelil, obžaloval je isti, da ni pladlo vsaj 10 kmetov!

Razprava se danes nadaljuje.

V Koprivnici je v noči med 21. in 22. t. m. demonstrirala množica kmetov pred mnogimi zasebnimi in javnimi poslopi.

Hrvatki sabor počiva za par dni, ker gospodje iz večine ne vedo, kako in kaj bi, ker je njihov vodja in gospodar odsoten iz Zagreba po drugih imenitnih opravkih v Budimpešti. To je ravno značilno za gnile razmere na Hrvatskem in izlasi pa še za razmere v večini sabora, da je ta poslednja popolnoma desorijentirana v hipu, ako ne vidi pred seboj dirigenta bana.

Kakovi možje, kakovi znašaji, kakovi parlamentarci so to? Načelnik te družbe v vladnem omnibusu, katero vodi kočijaž ban, kamor je njemu ljubo, grof Edödy, je te dni prisegel s tonom globoko iz svojih prs, da on je pošten Hrvat in Slovan! A njegov gospodar grof Khuen, je prisegel v isti hip v Budimpešti, da njegovega konstitucionalnega mišljenja ni smeti soditi po njegovem nastopanju na Hrvatskem. V Zagrebu se sploh ne dela politika. Politika da se delala v Budimpešti, a v Zagrebu jo izvršujejo. Tako je govoril ban Khuen te dni v Budimpešti. A ta ban Khuen, ki politično vodstvo naroda hrvaškega poklada v roke Madjarov, je inspirator in absolutistični vodja večini hrvaškega sabora. Po takem smemo tudi vprašati kakih hrvaških rodoljubov so to, ki sede v tej večini, in kakovo rodoljubje mora biti ono grofa Erdödyja?! Gorje Slovanstvu ako bi imelo same take Slované!

Plemenit sad dogodkov. V seji od sobote je hrvaška opozicija zapustila sabor. S tem je, seveda, pokopal nujni predlog, ki ga je stavil posl. Barčec. Naj se v imenu hrvaškega naroda čestita srbakemu narodu v kraljevini na tem, da se je osvobodil iz neznanega stanja, v katerem je ječal do noči beligradske tragedije. Predsednik sabora naj se pooblasti, da to čestitko takoj brzojavno odpošlje ministru-predsedniku kraljevine Srbije, Avakumoviću.

Seja sabora, v kateri so bili gospoda mameluki iz večine lepo med seboj, je seveda minola brez incidentov. S tisto ponižnostjo, ki je že lastna hlapčevskim duhovom, so sprejeli

predlog, po katerem se zopet odkriši kos pravice in svobode hrvaškega naroda — delokrog porote se skrči še bolj. Khuen se morda boji, da bi kakera nešteti njegovih žrtev vendar utegnili odtegniti namenjeni jej kruti usodi.

Mesto pozdrava bratskemu narodu jedna veriga več za dušenje narodne svobode. Ali veljava Barčevega predloga vendar ostaja. To je zli omen za Khuen-Hedervarya-vo nasilje. Oni predlog je vreden pendent včerajšnjim dogodkom na Dunaju med hrvaškimi slovenskimi dijaki, o katerih govorimo na drugem mestu. Srečloveskih tudi Khuen ne more staviti pred svoje biriše in čutstev v srcih tudi Khuen ne more kovati v verige! Vse to so simptomi, ki se združijo v dejstvo.

Cim se to, kar se zdaj pripravlja med Srbi in Hrvati, začne pojavljati v praktični politiki, nastopi konec Hedervaranja, in to ne le na Hrvatskem, ampak tudi kje drugje. To je tisti plemeniti sad, kinam dozoreva iz krvi nešteti žrtv na Hrvatskem: spoznanje, da vsako jugoslovansko pleme samo za se je prešibko, da bi se moglo upirati sovražnikom, skupno, združeno jugoslovanstvo pa bi bilo sila v Evropi!

V Ljubljani je bila včeraj proglašena nagla sodba, ker so se izgradili ponovili in pojestrili. Sedaj so bili izredniki oboroženi. Prišlo je tudi do spopada med kmeti in oboroženo silo.

## Za Prešernov spomenik!

Prešernov kip, ki ga je ustvaril naš mladi umetnik Zajc, je gotov in se je začel že vlivati. Kip bo stal na razširjenem Marijinem trgu. Strokovnjaki, ki so videli model, trdijo soglasno, da je delo mojstersko. In ker bo spomenik dostojno predstavljal našega pesnika in bo tudi najlepši okras Ljubljani sami, stala bo stvar tudi precej denarja, ki ga odbor za postavljenje monumenta še nima vsaga nabranega. Manjka še kakih 17.000 K.

Ni ga izobraženega Slovence, ki bi ne vedel ceniti velikega pomena Prešernovih poezij za našo in jugoslovansko literaturo: ni ga rojaka, ki bi ne ljubil pesnika Prešerna. Zato mislimo, da bi bilo skoro razkaljenje za našo javnost, ko bi hoteli ob tej priliki na dolgo in široko razpravljati o epohalnem pomenu Prešernovega duševnega dela za našo narodno kulturo.

Več nego pol stoletja je že minolo, odkar je Prešeren zatisnil svoje oči! Poezije njegove so postale bistven del naše književnosti, te poezije so nam prvi temeljni kamen našega duševnega življenja. In takšen važen pisatelj, takšen genialen poet, takšen velik rojak naš; ali ni že zdavnaj zaslužil svojega monumenta v narodnem središču slovenskega naroda, v Ljubljani? Ali ne bo ta Prešernov spomenik javen dokaz, plastičen izraz slovenstva naše bele Ljubljane? Prešeren je že v prvi polovici minolega stoletja pisal nesmrtno svoje verze v našem sladkem »blaglasnem slovenskem jeziku, čegar najmočnejša zaščitnica bi morala biti naša Ljubljana! — Ljubljana je slovensko mesto, kakor je Prešeren, ki je svoje nesmrtno pesmi spenil med njenimi zidovi, slovenski pesnik! In ta naša Ljubljana mora tudi ostati slovenska!

Naša narodna čast zahteva, da se čimprej postavi našemu ljubljensku Prešernu spomenik! Zato poseže pač vsak zaveden narodnjak rad v svoj žep ter položi svoj obolus na žrtvenik domovine za svojega Prešerna.

Prve dni julija se ima vršiti v Ljubljani velika slavnost na čast našemu Prešernu. Naj ima ta slavnost tudi praktičen smoter ter naj pomore na noge »bronastemu Prešernu«!

In ko bo stal v sredi naše Ljubljane Prešernov spomenik, vedel bo vsak Slovenec, vedel bo vsak brat Slovan, ki ga bo videl, da so Slovenci kulturen narod, ki vedo ceniti duševno delo svojih ljudi. Tudi pa, ki pridejo obiskat naše mesto, bodo vedeli, da je bila zarja 19. stoletja porodila tudi nam Slovincem velikega pesnika.

Slava Prešernu! Živela slovenska Ljubljana!

## Politični pregled.

V Trstu, 24. junija 1903.

**Državni zbor.** — Zbornica poslancev. — V včerajšnji seji poslanske zbornice interpeliral je posl. Biana in ministrskega

predsednika radi dejstva, da se je v nemškem jeziku odgovorilo dalmatinskim poslancem, ki so prosili za avdienco pri cesarju.

Posl. Derschatta, Marchet in Lueger so interpelirali radi izgrediv, ki so se vršili dne 24. maja v Ljubljani pred nemško kazino in dne 14. in 15. t. m. povodom turnarske slavnosti, ko je župan zavkazal odstranitev nemških zastav.

Posl. Mayer in tov. so interpelirali ministrskega predsednika, kakor voditelja pravosodnega ministerstva glede sodne preiskave radi volilnih sleparij o zadnjih občinskih volitvah v Trstu.

Posl. Prohazka in tov. so interpelirali radi vesti o nameravanem potrjevanju izvolitve tržaškega župana.

Posl. Ellenbogen in tov. so interpelirali radi zaplenjevanja tržaških časopisov.

Posl. Vuković je v vprašanju na trgovinskega ministra zahteval, naj se trajanje vožnje Lloydovih hitrih parnikov med Trstom in Aleksandrijo skrajša za 12 ur in naj se odpravijo zdravstvene naredbe v Brindisi, ker so iste v nasprotju z beneško konvencijo in slednjič naj se odpravi zdravniško pregledovanje na Lloydovih parnikih v Trstu.

**O položaju.** Jutri že bodo najbrže razprave zbornice poslancev odložene, ker so Čehi z nujnimi predlogi zgradili pot delovanju zbornice.

Danes ima zbornica še zadostiti eni takozvanih državnih potreb: izvršiti ima volitve v delegacijo, in jutri bo seja — v slovo.

Prišlo je, kakor je moralo priti. Čehi so zgradili pot, to je res; ali prisilili jih je v to le gospod Koerber s svojo parolo, ki jo je izdal in kateri je sledil s konsekvenco, ki bi bila res vredna nekoliko boljše stvari. Koerber je izdal parolo, da narodni spori se morejo reševati le v sporazumljenju med pripravljenci se strankami, oziroma narodnostmi. S tem si je zvezal roke nasproti Nemcem in je izključil, da bi prišlo do boljšega razmerja med njim in Čehi. Ministerski predsednik je vrgel v tla seme, iz katerega je moral rasti konflikt. Brez privoljenja Nemcev Čehi ne dobijo ničesar, a Nemci ne privolijo nikoli, da bi Čehi kaj dobili! To je vir permanentnemu konfliktu. Če se posledaji niso hoteli večno vrteti v tem kolobaru, so se morali odločiti za skrajna parlamentarna sredstva, ki naj store konec parlamentarni situaciji, ki je kakor v zasmeh takemu zavednemu in visokokulturnemu narodu kakoršen je češki.

Vsa tista indignacija, ki jo sedaj Nemci v govorih in listih usuvajo na glavo Čehom, mora v vsakem pravico ljubnem človeku zabujati le čut gnuša. Tu vam pripovedujejo, kako da Čehi se svojo trmo spravljajo v nevarnost parlamentarno življenje, kako da s tem delajo krvavo škodo državi in državljanom, kako da škodujejo ugledu države na zunaj, kako da brezvestno delajo škodo tudi lastnim volilec, ker odrekajo vladi sredstva, s katerimi bi povspeševala in dvigala kulturne in gospodarske koristi tudi češkega naroda itd. itd. In na podlagi vsega tega pozivljajo nemški in vladni listi vse druge stranke na sveto vojno proti trmi in neodoljivosti češki.

Ali ti strogi nemški — hinaveci pozabljajo na neko malenkost; na to namreč, da so oni sami že delali to, kar sedaj očitajo Čehom, a z razliko, da so oni delali v veliko hujih oblikah in iz zgolj gospodstvaljivosti, dočim so Čehi v silobranu. In mi jih vprašamo: mari niso vsi ti pomisleki, radi katerih se zgražajo sedaj na trmoglavosti Čehov, veljali tudi tedaj, ko je nemška obstrukcija podirala temelje parlamentarizma in so oni — slavili to obstrukcijo kakor junško nemško delo?! S kako pravico obsojajo torej sedaj Čeha — in posebno še, ko je češka obstrukcija le naravna konsekvence zmage nemške obstrukcije nad pravom češkega naroda?!

Mi ne točimo solz za tem avstrijskim parlamentarizmom, kakoršen je, odkar so ga Nemci zastupili. Vznemirja nas le negotovost, kakovo bo nadaljno razmerje med češko in jugoslovansko delegacijo. V tem pogledu prihajajo v svet razne vesti, ali pozitivnega ne vemo ničesar. Po izjavah našega včerajšnjega dopisnika z Dunaja bilo bi soditi, da hočejo naši poslanci skušati ohraniti parlament tudi za ceno nesoglasja s Čehi. Danes pa čitamo v »Information« vest, ki vse drugače zveni. Glasom tega vira se vrše

pogajanja med Čehi in Jugoslovani v ta namen, da se sestavi skupna parlamentarna komisija, v kateri bi bile zastopane vse češke in jugoslovanske skupine. Glede nagodbenih predlog da je baje že doseženo sporazumljenje. Ali to se ima raztegniti tudi na druga politična vprašanja, Ta projekt je baje blizo svojemu uresničenju.

Če je temu tako, je našim poslancom zagotovljeno priznanje vsacega pravega slovenskega in hrvaškega rodoljuba.

Tu naj omenimo še vest v »Information«, da je poslanec Vencajz stavil katoliško-narodni stranki svoj mandat na razpolago. Vzroki temu koraku da so zasebni.

**»Mir« v Dalmaciji.** Kakor poročajo tukajšnjemu listu »Trieste« je nastal v Dalmaciji (glede na dogodke v Hrvatski) relativen mir. Poročevalec omenjenega lista trdi, da je prebivalstvo Dalmacije ozloveljeno iz raznih vzrokov in to po vsej Dalmaciji. — Vzroki tej zlovolji so: vinska klavzula, zapuščenost, v kateri se nahaja Dalmacija in pa dogodki v Hrvatski.

»Zadostovala da bi ena sama iskrica in nastal bi ogenj po vsaj deželi!«

Govori se, da bodo dalmatinski poslanci v prihodnjem zasedanju deželnega zbora stavili konkretnih predlogov, oziroma zahtev do vlade. Ako bi ti predlogi, oziroma zahteve ostali mrtva stvar (Kakor običajno! Ured. »Edinosti«), podajo vsi deželni poslanci demisijo in ob enem da odstopijo vsi občinski sveti (80 na številu). Ako se dogodi to, bi bila vlada v velikih zadregah.

Tako nekako poročevalec »Trieste«. Mi znamo za gotovo, da mir, ki vlada sedaj v Dalmaciji z obzirom na dogodke v Hrvatski, je le dozdeven. Povsem opravičeno je mnenje dopisnika za slučaj, da bi vodilni krogi na Dunaju ostali še nadalje gluhi na vse prošnje zapuščene Dalmacije.

**Kriza na Ogrskem.** Šanse za kombinacijo Hedervary menda ne stoji najboljše. Listi pravijo, da opozicija — in od te je vse odvisno — noče privoliti niti tistih koncesij, katere bi bila privolila Szellu. Kar jej ponuja Khuen, pomenja sicer kapitulacijo vojne uprave, ali do včeraj je ostala opozicija neizproсна. Grof Khuen ponuja, da se umakne vojne predloge in da se kontingent novincev določi le v istem številu kakor lani — le za posluževanje havbic bi letos potrdili 5400 novincev več —; a v odškodnino za to kapitulacijo vojne uprave zahteva Khuen od opozicije dovoljenje začasnega proračuna in parlamentarno rešitev nagodbenih zakonov, carinarskega tarifa in carinarske in trgovinske zveze. Na jesen bi prišla na vrsto proračun in vojni zakon. Ali — glasom najnovejših vesti iz Budimpešte — opozicija odklanja te predloge Khuen-Hedervarya in zahteva koncesije tudi v narodnem pogledu. Koncesije seveda v smeri samostojnosti ogrske armade.

Zdi se, da bi bil ban tudi za take koncesije. Vprašanje je le, ali bi se mogli dvorni in visoki vojaški krogi odločiti za to?

Grof Khuen pride brzkone danes ali jutri na Dunaj poročat vladarju, kaj in kako je opravil, in se odloči, da-li se grof Khuen preseli v Budimpešto kakor šef ogrske vlade, ali pa se povrne v Zagreb kakor tiran hrvaškega naroda!

**Važen dogodek Italijanom v pouk.**

Malta je otok v Sredozemskem morju — med Sicilijo in Afriko. Otok je v angleški posesti in na čelu uprave je angleški guverner. Dosedaj je imel otok tudi svojo ustavo, vsled katere je stal guvernerju ob strani izvrševalec, deloma od vlade imenovan, deloma voljen svet. Sedaj pa je angleška vlada uprizorila pravi državni prevrat, to je: odpravila je ustavo z nasiljem. Skrčila je število voljenih členov sveta od 13 na 8, pomnožila pa je število od vlade imenovanih členov. In zakaj? Zato, ker se je svet uprl vladi ob jezikovnem vprašanju. Izvoljeni členi sveta so namreč zahtevali obvezno rabo italijanskega jezika v šolah, dočim je hotela vlada starišem prepustiti izbero. In 90 odstotkov njih so se odločili za angleščino.

Ta dogodek bi moral siliti Italijane v resno razmišljanje. Angleška vlada dviga roko, da uniči italijanstvo otoka; proti italijanstvu v Tirolu nastopajo Nemci z vso odločnostjo, a infiltracija nemštva v Trstu se vrši z neizprosno doslednostjo.

Kje imajo Italijani prijateljev?! Naj si odgovore sami. In ob takih okoliščinah je »Nuova antologia« tako lahkomišljena, da svetuje Italijanom (kakor omenjamo v uvod-

nem. članku) politiko maščevanja proti — Slovanom! V prvo bi bilo pripomniti, da narodi, ki so si ohranili treznost, ne mislijo na to, da bi se maščevali nad kom, ampak na to, kako bi koristili sebi.

V drugo pa so bili nekdanji Hrvatje taki, kakor so bili sploh narodi tedanjih dob. Služili so sleposili, ki je bila nad njimi — bili so orodje tedanjih političnih razmer. Mari so bili bolji isti — Italijani sami?! Mari se ni nekdanji Italiji sami boril Italijan proti Italijanu radi nekdanjih političnih in državno-pravnih razmer?!

Zato pa je neopravičeno in naravnost nezmišljeno, ako se hoče, da naj bodo take zgodovinske reminiscence v ravnilo za postopanje v sedanjosti in bodočnosti. A ne le krivično se stališča zgodovinske resnice, ampak tudi neprevidezno se stališča zdravega narodnega egoizma! To naj si zapomnijo Italijani! Dogodki v Tirolu in posebnost sedaj dogodek na otoku Malti naj jim bo v svarilo, da utegne zanje postati jako nevarno, ako bodo se svojo politiko maščevanja silili Slovane med svoje sovražnike, katerih jih imajo že sedaj več nego dovolj.

## Tržaške vesti.

**Z državnega gimnazija v Trstu.** Ravnatelj c. k. državnega gimnazija v Trstu je prosil za umirovljenje. Njegovo mesto je za to izpražnjeno in razpisano. Oni, ki reflektirajo na to mesto, imajo uložiti prošnje do dne 15. julija.

Trpke rekrutacije nam silijo v pero. Ali opustimo, saj vemo, — vsaj dosedanje skušnje govore tako — da bi govorili gluhim ušesom. Ali to moramo vendar konstatirati, da so Hrvatje in Slovenci na tem gimnaziju v relativni večini, torej je to moment, ki bi moral prihajati v poštev posebnost, ki o imenovanju ravnatelja. Bi moral! Oh ti ljubi Bog, kaj vse in kako bi moralo biti v našem Primorju in — ni!! In ne bo dekler bodo imeli na upravi države glavno in odločilno besedo ljudje, ki hočejo imeti tu v Trstu nemških zavodov in ne zavodov, primernih potrebam in razmeram avtonomnega prebivalstva.

Kakor rečeno: mi vemo, da se zistem na državnih srednjih šolah v Trstu ne upogne in da ne bo bolje, dokler tlačeni in zapostavljeni narodi v monarhiji ne zlozmijo splošnega vladnega sistema v državi.

**Proč s to nepristojnostjo!!** Pišejo nam: Zadnje čase se mnogo govori in piše o pobijanju alkoholizma. Deluje se, svetuje se in ugiba se, kako in kaj naj bi se storilo, da se omeji število onih ljudi, ki se iz grde navade, ali, recimo, razvade opivajo, kvareči sebi zdravje in uničujoči eksistenco svojejem.

V zaameh vsem tem modrovanjem pa vidimo da na dan pijancev, ki razgrajajo po sredini mesta in delajo, osobito ob nedeljah in praznikih pravi škandal, da se nam naše mesto ne kaže ravno v lepi luči.

Prepevanje in sploh kričanje je na ulici in v javnih lokalih strogo prepovedano. In ravno zato, ker je to prepovedano, ne umejemo, zakaj se dopušča pijancev, da svobodno upijejo po cele ure — recimo v bližini »srednjega« postnega urada ter s tem motijo ljudi, ki imajo potrebo miru za izvrševanje svojih težkih in važnih poslov.

Upamo, da se ta stvar uredi tako, da bo »petje« na ulici zabranjeno vsem — brez izjeme!

**Tako znajo!** V današnjem glasilu »governa« na trgu Goldoni čitamo pod naslovom »Cifre e fatti« članek, v katerem ta list poroča, da je v Veprinu v Istri po zadnjem ljudskem štetju: 2233 Srbo-Hrvatov, 162 Nemcev, 46 Slovencev in 27 Italijanov.

Vkljub tej ogromni večini Hrvatov, poroča — in odobruje seveda — z vsem možnim židovskim einizmom, da je občinski svet v Veprinu sklenil uradovati v laškem jeziku, da je sklenil protestirati proti dogodkom v Isomestu in da je podaril 50 K v podporo dijakom laškega gimnazija v Pazinu.

Tak slučaj je mogoč le tam, kjer vladajo nenormalne razmere, kakoršne vladajo ravno v Veprinu, ki je pod uplivom izdajice — Krstića.

Stvar se vidi na prvi pogled nemogoča, a je resnična! Mogoča pa je taka stvar le tam, kjer vladajo nasilniki in krivičniki, kakoršni so gospodje iz istrske oligarhije in njimi razne slovanske propalice!

Tudi v Hrvatski vladajo Madjaroni nad ogromno večino hrvatskega naroda in tudi v Srbiji so izpale zadnje volitve popolaoma v prilog onemu, ki je te dni na tako grozen način izgubil življenje.

**Židovi — nadaljujejo!** Pišejo nam: Iz raznih židovskih brzojavk in dopisov izgleda kakor bi bila danes vsa Srbija nekak tleči vulkan. Iz Srbije da se selijo cele trope ljudi, ki da se boje novih iznenadenj!

Mi smo gotovi, da je tako pisarenje le manevar židovske klike in sicer nesramen manevar — vreden židovskih nosorogov, kateri skušajo in tudi uporabljajo vsa mogoča sredstva v to, da bi škodili Srbiji.

Židom ni toliko za pok. kralja in kraljico, kakor pa za to, da škodujejo Srbom in da ometujejo z blatom vse Slovanstvo.

Ako bi ti umazanci imeli količjak poštenja v sebi, bi posnemali italijansko novinstvo, katero prinaša iz peres svojih poročevalcev povsem objektivna poročila o dogodkih v Srbiji.

Ker je pa ves svet preplavljen po židovsko zlobnih novostih, skovanih v raznih židovskih uredništvih; je naravno, da se te nesramnosti prenašajo tudi na polje italijanskega in drugega svetovnega novinstva. Židje so mojstri v razširjanju podlosti ali svet se je začel zavedati in upamo, da v kratkem spozna vso židovsko zlobo!

Možni so taki vnebovpijoči odnošaji, ali trajni niso! Zapomnite si to o gospoda! — Pride dan in ta ni daleč, ko uvidite, da je tako, kakor pravimo mi. Z denarjem, z machinacijami, s korupcijo in z terorizmom je možno za hip pretvarjati dejstva, ali — gorje onemu, ki na tak podel način vzdržuje nadvladje nad revnim, neukim narodom!

Vam, istrski Italijani, in vašim židovskim hujskačem napoči v kratkem dan pokore, dan, ko telebete v blato z vsemi svojimi lumparijami, sličnimi onim v Veprinu, Pomjanu itd.!

Zapomnite si: Svaka sila do vremena! In potem pridejo — računsi.

**Iz-pred porotnega sodišča.** (Zvršetak poročila o včerajšnji razpravi.) — Večerna razprava je prišla s tem, da so se prečitala razna pismena pričanja. Najvažnejše mej temi pričanja je ono Ivana Tomažiniča iz Baške, kateri trdi, da je Katarina Barušič vpričo njega sestela bankovce, katere je imela seboj in katerih je bilo za svoto 2400 kron.

Toženka je razlagala, da se je hotela hvalisati pred svojimi sorojaki in da je hotela prikazati, da ima več svoto denarja, nego jo je v resnici imela. V to svrhu je štela vsaki bankovec dvakrat, in sicer, ker so bili vsi bankovci pregneni na polovico, je štela le konce, ki so moleli iz listnice ter tako našla 2400 K, dočim ni imela več nego 1200 K.

Policijske informacijske listine so jako neugodne za oba toženca.

Tomažiničev branitelj, dr. Coduri, je predlagal sodnemu dvoru, naj stavi porotnikom eno eventualno vprašanje, katero naj obsega jednostavno tatvino brez druzosti, a branitelj toženke, dr. Breitner, je predlagal, naj se porotnikom stavi za njegovo branjenko eno eventualno vprašanje, ki naj izključuje sokrivo v zmislu, da je toženka nasvetovala tatvino in tatu vspodbujala k istej, a naj obsega sokrivo v zmislu, da-li se je toženka okoristila z vkradenim denarjem?

Državni pravdnik dr. Chersich se ni protivil tem predlogom in sodni dvor jih je vsprejel ter stavljal porotnikom štiri vprašanja: eno glavno in eno eventualno za toženca Tomažiniča ter eno glavno in eno eventualno za toženko Barušič.

Zatem je imel svoj govor državni pravdnik, ki je dokazoval krivdo obeh tožencev ter zahteval od porotnikov, naj potrdi krivdo za oba.

Potem, ko je toženec sam priznal svojo krivdo, ni njegovemu branitelju ostajalo drugega, nego skušati, da prenese obtožbo na alžjo stopinjo. Skušal je torej dokazati porotnikom, da na tej tatvini ni bilo nikake drznosti, kakor trdi obtožba, ter je zahteval od porotnikov, da zanikajo glavno vprašanje, tičeče se Tomažiniča.

Branitelj toženke, dr. Breitner, je pa dokazoval, da njegova branjenka nima prav nič opraviti s tatvino, o kateri se razpravlja. Toženec Tomažinič jo je obdolžil kakor sokrivo s tem, da mu je namreč ona svetovala krsiti, da je že v naprej vedela, da on isti večer izvrši tatvino in da je potem shranila vkradeni denar. Razvidno pa je — je menil

branitelj, — da jo dolži vsega tega iz same maščevalnosti, iz jeze, ker je zavrгла njegovo ljubezen (?) in si izbrala drugega ljubčka.

Na to je predsednik sodnega dvora reasumiral vseh vse razprave, na kar so se porotniki umaknili na posvetovanje.

Čez tri četrt ure so se porotniki vrnili v dvorano in njihov načelnik je proglasil pravorek, s katerim so za Tomažiniča zanikali z vsemi glasovi prvo vprašanje, a ravno tako z vsemi glasovi potrdili drugo, dočim so za toženko Barušič zanikali z vsemi 12 glasovi prvo vprašanje in s 5 glasovi proti 7 zanikali tudi drugo.

Na podlagi tega pravoreka je bila Katarina Barušič oproščena obtožbe, a Emil Tomažinič obsojen na 6 let težke ječe.

Danes in jutri se je imela vršiti kazenska razprava proti Antonu Lade iz Voloskega radi zločina umorstva, a ker je svet. dr. Pederzoli, ki je določen tej razpravi, zadržan radi bolezni, se je razprava odložila do dne 6. in 7. julija.

**»Tržaški Sokol«** naznanja cenjenim svojim članom, da bo v soboto, dne 27. t. m. ob 8 uri zvečer v društveni telovadnici (ul. Coroneo 15) letni redni občni zbor se sledečim dnevnim redom. 1. Nagovor stroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo prepledovalcev računov. 5. Eventuelni predlogi in interpelacije.

Na mnogoštevilno udeležbo vabi.

O d b o r.

Opomba: V smislu § 9 društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako se istega udeleži najmanj 30 členov. Ako se v prvič ne odzove toliko število, vrši se bo občni zbor ob 8 in pol v drugem sklicanju ob vsakem številu členov in bo sklepal z absolutno večino.

**Dražbe premičnin.** V četrtek, dne 25. junija ob 10. uri predpoludne se bodo valed naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v Rojanu 5, stroj in razno; ulica dell' Eremo 778, hišna oprava; ul. Barriera Vecchia 25, hišna oprava; ul. Madonna del Mare 5, hišna oprava; ulica Acquadotto 48, hišna oprava; ulica Rossetti 49, 1 brongham; ulica del Bosco 17, kočije in konj; ulica Seminario 2, stroj za šivati.

**Vremenski vestnik.** Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 16.3, ob 2. uri popoldne — 0 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 757.5. — Danes plima ob 9.35 predp. in ob 9.49 pop.; oseka ob 0.1 predpoludne in ob 11.30 popoldne.

## Vesti iz Štajerske.

— **Obrekovalci.** Nemški listi so raztrbili v svet (in za njimi je, to se umeje, prisopihal tudi tržaški »Piccolo«, ker, kjer je laž, tam je tudi »Piccolo«) grdo vest, da so se v okrajnem zastopu celjskem dogodile velike malverzacije. To je zopet ena nesramnih laži in klevet, ki igrajo veliko ulogo v boju štajerskih Nemcev proti Slovincem.

»Slovenec« priobčuje nastopno brzojavko iz Celja:

Vesti, katere prinašata »Grazer Tagblatt« in »Tagespost«, da je v celjskem okrajnem zastopu, ki je v slovenski upravi, tajnik Kosem izvršil veliko defraudacijo, so popolnoma neresnične. O kakih defraudacijah ni znano tu prav ničesar. Nemci so si to izmislili, ker je bil Kosem par dni v Ljubljani. Tajniku Kosmu je bila res odpuščena služba, a popolnoma iz zasebnega vzroka. Sedaj je Kosem zopet v Celju in ostane v Celju v drugi službi. Kosem je kakor hišni posestnik v dobrih premoženjskih razmerah in sploh ni mogel izvršiti kake defraudacije, ker ima blagajno načelnik g. Sernece v svoji pisarni in preskrbuje ves denarni promet g. dr. Sernece v svoji odvetniški pisarni. Kosem ni mogel niti vinarja kasirati, niti izplačati. Blagajna je v vzornem redu. — Mej tukajšnjimi slovenskimi krogij je radi podlih lažij nemških časopisov veliko ogorčenje.

## Brzojavna poročila.

**Organizacija nemških strank na Dunaju.**

DUNAJ 24. (B.) Danes popoldne se snide izvrševalni odbor nemških strank, kateremu bo predložen zaključni predlog za skupno postopanje vseh strank v narodnih vprašanjih ob varovanju samostojnosti v

strankarskih vprašanjih. Izvrševalni odbor bo obstajal iz 14 členov, a izvoli iz seba odbor 4 členov, ki bo najprej razpravljal o posamičnih vprašanjih. Potem bo razpravljajal o njih izvrševalni odbor, ki bo potem obveščal stranke o storjenih sklapih.

**Gradnja električnega tramvaja Trst.** Škedenj-Sr. Sava dovoljena.

DUNAJ 24. (B.) »Wiener Zeitung« priobčuje naznanilo železniškega ministerstva z dne 13. junija, tičeče se koncesije za gradnjo električnega tramvaja iz Trsta (leoni trg) preko Zgornje Čarbole in Škedenja do Sv. Save in od tu po isterski cesti nazaj v Trst.

**Prihod kralja Petra I. v Beligrad.** BELIGRAD 24. (B.) Kralj je dospel semkaj ob 10. uri zjutraj in bil vsprejet z velikim navdušenjem.

BELIGRAD 24. (B.) Kralj Peter je dospel ob 10. uri zjutraj, pozdravljan gro-mečimi živio! klici od vlada, občinskih zastopnikov in velike množice. Kralju sta bila predstavljena tudi ruski odposlanec Čirikov in avstrijski odposlanec Dumba.

**Velik štrajk na Španjskem.**

BARCELONA 24. (B.) Število štrajko-juših znaša 30.000. Redarstvo je zaprlo več oseb. Pričakuje se tudi štrajk vseh tramvaj-skih uslužbencev.

**Kriza na Ogrskem.** — Hedervary minist-sterški predsednik?

BUDIMPEŠTA 24. (B.) Zdi se, da se banugrofu Kheueni Hedervaryju posreči sestava minist-sterstva. Pogajanja med zaupniki Košutove stranke in banom so imela baje ugoden vspeh, ker je ban odstopil od zahteve, da se sme rabiti nadomestna rezerva, kakor tudi od zahteve po moštvi za posluževanje novih »havbic«. Posl. Polonyi pa je napro-sil bana, naj obvesti krono, da ta rešitev pomenjale začasen mir, da se položaj razreši in rešijo najvaž-neja gospodarska vprašanja. Sicer pa vstraja Košutova stranka na svojem principijelnem stališču narodnih zahtev in bo iste najodloč-neje zastopala na razpravi vojnega zakona. Posl. Toth je zaprosil bana za zagotovilo, da se nabori ne bodo vršili v času žetve; ban je dal tako zagotovilo in je izjavil, da po-novi to v plenumu zbornice. Dogovori z ba-nom se ne smatrajo še kakor fakt, ker jih mora odobriti konferenca stranke, ki se bo vršila nočoj.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.  
Lastnik konsorcijske lista »Edinost«.  
Natisnila tiskarna konsorcijske lista »Edinost« v Trstu

## Tovarna pohištva

**Aleksander Levi Minzi**

— ulica Tesa št. 25. A. —  
(v lastni hiši.)

**Z A L O G A :**  
Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni batl nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

**Velikanska** množina meglenega in svetlega, tapetovanega ali kuhinskega pohištva se prodaja in nekaj časa po najugodnejših cenah v krasni dvorani Tercicore, ul. Chiozza 5. I. Slavno občinstvo se najljubše vabi si ogledati nastavljene predmete od 9—12 predp. in od 2—7 ure zvečer.

**Solicitator,** večje slovenskega, nemškega in italijanskega jezika hoče službo v kaki odvetniški ali notarski pisarni. Naslov povč uprava lista »Edinost«.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
Svoji k svojim!  
Z A L O G A  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
**pohištva**  
dobro poznane  
tovarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)  
vpisane zadruge z omejenim poročtvom  
prej Anton Černigoj  
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)  
št. 1. hiša Marenzi.  
Največja tovarna pohištva primorske dežele.  
Solidnost zajamčena, kajti lea se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-  
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, mo-  
derni sestav. Konkurenčne cene.  
Album pohištva brezplačno.  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

## „SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje poslopa in premije pro po požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživaja najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obćnokoristne namene.

### Naznanilo.

Podpisano županstvo daje v vednost, da se bo vršila pri e. kr. okrajnem glavarstvu v Kopru v svrhu oddaje lova v krajni občini Ocizla-Klanec dne 26. t. m. od 10. do 11. ure predpoludne javna dražba.

Izključena cena je 1466 K in 04 vin. Vsak ponudnik mora vložiti, predno stavi kako ponudbo, v roke e. kr. komisarja — voditelja dražbe vadij 10% izključne cene.

Ponudbe morajo biti ustmene.

Županstvo občine Ocizla-Klanec, dne 21. junija 1903.

ŽUPAN:  
Metlika.

## Gostilna

„ALLA BELLA VEDUTA“

ulica Romagna št. 20

nasproti vojašnici.

● Zbirališče slovenskih delavcev ●

Toči se pristno istrsko in vipavsko vino ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.

Priporoča se za mnogobrojen obisk ter kliče »Na zdar!« vsem slov. bratom

Gorazd Ivančič  
gostilničar.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Prodajalnica rokovic in kravat.

A. HUBMAN

TRST Corso št. 19. TRST.

Rokovice glač, pive vrste za gospe, 2 gumba po . . . . . gld 1.—  
3 gumba po . . . . . gld 1.20

Rokovice iz švedske ali bele kože za prati, 3 gumba po . . . . . gld 1.20

Rokovice ravno take, za deklice, 2 gumba po . . . . . gld —.80

Rokovice iz ponarejene kože, 3 gumba po . . . . . gld —.50

Rokovice glač za gospe (angleške vrste) po . . . . . gld 1.30 do 1.40

Rokovice pristne angleške po . . . . . gld 1.80

Rokovice za častnike gld 1.10, počastnike 70 novč.

Izbor kravat najnovejše mode.

„Ciprija Parizien“ prah za gospe tvrdke Kielhauser v Gradcu po 10 novč. zavitek.

Pranje in popraviljanje rokavic v 24 urah.

NB. Rokovice se poškušajo ter sprejemajo naročbe po meri.

Gulielmo Brod & C.<sup>o</sup>

poznana tvrdka s

POHIŠTVOM

najelegantnejše vrste

ZAJAMČENE KAKOVOSTI

po najnižjih cenah

Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.

KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

## Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.

TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.

Velikanski dohod za birmo.

Obuvala za pospode

črna, angleška po gld. 3.20 rumena,  
po gld. 3.50.

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.50  
nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90

Naročbe po meri.

Izbor oblek za moške in dečke.

## Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2 II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene.

## Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za spomladni čas.

Obuvala za gospe

črna, angleška po gld. 3.20, rumena,  
po gld. 3.50

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.50  
nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90

Naročbe po meri.

Rujavi čevlji za moške ali ženske po gld. 2.50

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

## Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi v zmislu gesla: Svoji k svojim!

TRGOVINA Z MANIFAKTURNIM BLAGOM

## Anton Sancin pok. Frana

TRST. — Ulica Barriera vecchia št. 11. — TRST.

Priporoča velik izbor:

sraje belih ali barvanih za moške, ovratnikov, zapestnic, kravat zadnje novosti, perkalja, satina, najlepšega in izbranega cefirja ter razno perilo. Vezene in moderci. Snovij iz priste volne in v vseh barvah za obleke za gospe. Blago za delavske hlače in Jako znižane cene! izdelki za delavce. Jako znižane cene!

Manifakturna trgovina

tvrdke GIUSEPPE BOLLE

v ulici Nuova, nasproti palače Salem

priporoča:

bisalke od bombaža . . . . . od 15 nvč. naprej  
„ „ platna . . . . . 20 „ „  
„ „ „ . . . . . 25 „ „  
„ na meter . . . . . 18 „ „

kakor tudi bogat izbor žepnih rut, prtenin, maj, nogovic, pogrinjal za postelje, pregrinjal itd. itd.

Cene zelo nizke.

Nova manufakturna prodajalnica

Cobau & Gentili

ulica delle Poste št. 8

ogel ul. Valdirivo.

SPECIJALITETA:

Izgotovljeno per lo za moške in ženske. Na novejšje kravate. Moderci. Ravno kar je dosla obleka za ženske po najnovejšem kroju. Cena od gld. 2.48 naprej.

Izbor drobnarij.

Najugodnejše cene.

## Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia, (vogal Androna dell'Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapearij.

- Popolno opremljene sobe. - Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

30 malih stanovanj z eno sobo in kukiño se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

## JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom - Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in brobno. Cenike razpošilja franko

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

## GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplačavi v slučaju ženitve ali prehoda v vojske zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 697

Prodajalnica ur

F. Haslinger

zaprisežen izvedenec in urar e. kr. priv. južne železnice

Via delle Poste (Palača Galatti) nasproti št. 12.

Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše v katerikoli množini in kateresibodi vrste, kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in točnostjo na jamstvo.

Brez konkurenčne cene.

## „LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih obligacij, sreč, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izdane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Bor-a naročila.

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzloga.

Promet s čeki in nakaznicami.